T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/71
KARAR NO : 2022/450
KARAR TR : 16/09/2022

ÖZET: Diplomaların verilmemesine dair idari işlemlerin idari yargı yerince denetimi sonrası, idari işlemlerden kaynaklı maddi ve manevi zararların tazminine ilişkin davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E. P
Vekili : Av. A. G
Davalılar : 1-..... Üniversitesi Rektörlüğü
Vekili : Av. C. E. G
2- ..... Üniversitesi Rektörlüğü
Vekili : Av. E. Y

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, davalı üniversitelerden mezun olan davacının öğrenim ücretlerinin ödenmediği ve ders kredilerinin tamamlanmadığı gerekçesiyle diplomalarının verilmemesi sonucu idari yargı yerinde açılan davaların yargılama aşamasında diplomaların düzenlenip verilmesi sonucu konusuz kalan davalar hakkında verilen karar verilmesine yer olmadığına dair kararlardan sonra diplomaların geç verilmesinden dolayı uğranıldığı öne sürülen maddi ve manevi zararların tazmini istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır. Davalılar, yasal süresi içinde yargı yolu yönünden görev itirazında bulunmuşlardır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Ankara Batı 2. TüketiciMahkemesinin 22/06/2021 tarihli ve E.2021/45 sayılı ara kararı** ile, görev itirazlarının reddine karar verilmiş ve yargılamaya devam edilmiştir.

3. Davalıların 2247 sayılı Kanun'un 12. maddesinde belirlenen yasal süre içinde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunması üzerine de talep doğrultusunda dava dosyası Danıştay Başsavcılığınagönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Danıştay Başsavcılığı Talebi

4. Danıştay Başsavcılığınca, *"Anayasa'nın 130. maddesinin 10. fıkrası uyarınca vakıflartarafından kurulan yükseköğretim kurumlarıncaöğrencileri hakkında kamu gücü kullanılarak, tek yanlı olarak olarak tesis edilen işlem ve yapılan uygulamaların hukuka uygunluk denetimlerinin idari yargı yerlerince yapılması gerektiği; bu bağlamda, davacıya lisans diploması düzenlenmesi işlemi,Üniversitenin kamu gücü kullanılarak resen ve tek yanlı biçimde yaptığı işlemlerden olduğu; buna göre, davacıya lisans diplomasının geç verildiği iddiasına dayalı olarak oluştuğu beyan edilen zararın tazmini istemiyle açılan bu davada, kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin tespiti, hizmet kusuru veya başka nedenle vakıf üniversitelerinin sorumluluğunun bulunup bulunmadığı hususunun saptanması idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden, 2577 sayılıİdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi kapsamında bulunan tam yargı davasının görüm ve çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olduğu"* gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar verilerek, dosya Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III.BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

5. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının yazılı düşüncesi istenilmiştir.

6. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, *"kamu tüzel kişiliğini haiz vakıf üniversitelerinin eğitim-öğretim hizmetini yürütürken lisans diploması düzenlenmesi işlemlerinin üniversitelerin kamu gücünü kullanarak resen ve tek yanlı biçimde yaptığı işlemlerden olduğu ve diplomanın geç verilmesinden kaynaklı tazminat davalarının idare hukuku ilkelerine göre idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği"* yönünde görüş bildirilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

7. Anayasa'nın *"Yükseköğretim Kurumları"* başlıklı 130. maddesinin birinci, ikinci ve onuncu fıkraları şöyledir:

> *"Çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur.*
>
> *...*
>
> *Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, Devletin gözetim ve denetimine tabi yükseköğretim kurumları kurulabilir.*
>
> *...*
>
> *Vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumları, mali ve idari konuları dışındaki akademik çalışmaları, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden, Devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumları için Anayasada belirtilen hükümlere tabidir."*

8. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 3/c maddesinde, vakıflar tarafından yüksek öğretim kurumu açılabileceği kabul edilmiş; aynı maddenin (d) bendinde, ayrım yapılmaksızın, üniversitelerin kamu tüzel kişiliğine sahip oldukları belirtilmiştir. Aynı Kanun'un 5/f maddesinde, üniversitelerin kalkınma plan ve programlarının ilke ve hedefleri doğrultusunda ve yükseköğretim planlaması çerçevesinde Yükseköğretim Kurulunun görüşü veya önerisi üzerine kanunla kurulacağı belirtilmiş; yine bu Kanun'un 7/d maddesinde, devlet kalkınma planlarının ilke ve hedefleri doğrultusunda ve yükseköğretim planlaması çerçevesi içinde, yeni üniversite kurulmasına ve gerektiğinde birleştirilmesine ilişkin öneri ve görüşlerin Milli Eğitim Bakanlığına sunulması, bir üniversite içinde fakülte, enstitü ve yüksekokul açılması, birleştirilmesi veya kapatılması ile ilgili olarak doğrudan veya üniversitelerden gelecek önerilere dayalı kararlar almak ve gereği için Milli Eğitim Bakanlığına sunmak Yükseköğretim Kurulunun görevleri arasında sayılmıştır.

9. 2547 sayılı Kanun'un Ek 2. maddesinde, vakıfların kazanç amacına yönelik olmamak şartıyla ve mali ve idari hususlar dışında akademik çalışmalar, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden bu Kanunda gösterilen esas ve usullere uymak kaydıyla yükseköğretim kurumları kurabilecekleri düzenlenmiş olup; Ek 6. maddesinde, kurulacak yükseköğretim kurumunun, vakıf tüzel kişiliği dışında ayrı bir tüzel kişiliğe sahip olacağı; Ek 11. maddesinde, yapılan denetimler sonucu faaliyet izninin kaldırılmasını gerektiren durumları tespit edilen vakıf yükseköğretim kurumları ile kurucu vakıflarına kayyım atanan vakıf yükseköğretim kurumlarının faaliyet izni, Yükseköğretim Kurulunun teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile kaldırılacağı, bu durumun ilgili vakıf yükseköğretim kurumunun kuruluş kanununun yürürlükten kaldırılmasının sağlanması için Yükseköğretim Kurulu tarafından Millî Eğitim Bakanlığına bildirileceği, bu şekilde faaliyet izni kaldırılan vakıf yükseköğretim kurumlarında kayıtlı öğrencilerin Yükseköğretim Kurulu tarafından garantör üniversiteye veya belirlenecek bir Devlet üniversitesine intikal ettirileceği düzenlemesi getirilmiştir.

10. Öte yandan, 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'nun Ek maddelerinde, vakıflar tarafından kurulan üniversitelerin kamu tüzel kişiliğini haiz olarak kuruldukları hükme bağlanmış olup, bu Kanun'un Ek 33. maddesinde, Ankara'da "Türkiye Organ Nakli ve Yanık Tedavi Vakfi ile Haberal Vakfi" tarafından 2547 sayılı Kanun'un vakıf yükseköğretim kurumlarına ilişkin hükümlerine tabi olmak üzere, kamu tüzel kişiliğini haiz "Başkent Üniversitesi" adıyla yeni bir vakıf üniversitesi, Ek 40. maddesinde de, Ankara'da Atılım Vakfi tarafından 2547 sayılı Kanun'un vakıf yükseköğretim kurumlarına ilişkin hükümlerine tabi olmak üzere, kamu tüzelkişiliğine sahip "Atılım Üniversitesi" adıyla yeni bir vakıf üniversitesi kurulduğu belirtilmiştir.

11. Ayrıca vakıflar tarafından kurulacak yükseköğretim kurumlarına Yükseköğretim Kurulu kararı ile *"Üniversite"* adı verilebileceğini düzenleyen 3589 sayılı, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 3. maddesinin, Anayasanın 6, 123 ve 130. maddelerine aykırı olduğu savıyla açılan iptal davasında, Anayasa Mahkemesince verilen 30/05/1990 tarihli ve E.1990/2, K.1990/10 sayılı kararda vakıf üniversitelerinin kamu tüzel kişiliğini haiz oldukları belirlenmiştir.

12. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

> *"İdari dava türleri şunlardır:*
>
> *a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,*
>
> *b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,*
>
> *c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."*

13. Aynı Kanun'un *"İptal ve tam yargı davaları"* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"İlgililer haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştaya ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu hususstaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilirler. Bu halde de ilgililerin 11 nci madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Nurdane TOPUZ, Ahmet ARSLAN ve Mahmut BALLI'nın katılımlarıyla yapılan 16/09/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, davalı vakıf üniversitelerinden mezun olan davacının diplomalarının geç verilmesi nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararların tazmini istemiyle açılmıştır.

17. Dosyanın incelenmesinden; 667 sayılı KHK kapsamında kapatılan özel üniversitede %50 burslu olarak iktisat bölümünde anadal, hukuk fakültesinde çift anadal öğrencisi olan davacının tercihen Atılım Üniversitesi İktisat Fakültesine lisans öğrencisi olarak yerleştiği, aynı üniversitenin hukuk fakültesinde çift anadal programına devam etme talebinin kabul görmediği, 2016-2017 bahar döneminde Başkent Üniversitesine özel öğrenci olarak iktisat bölümünde anadal, aynı üniversitenin hukuk bölümüne de çift anadal öğrencisi olarak kayıt yaptırdığı, bahsi geçen bölümlerden mezun olmasına rağmen diplomalarının *"öğrenim ücretlerinin ödenmemesi"* ve *"ders kredilerinin eksik sayılması"* sebepleriyle verilmemesi üzerine Ankara 10. İdare Mahkemesi nezdinde açılan iptal davalarının yargılama aşamalarında diplomaların düzenlenip verilmesi üzerine konusuz kalan davalar hakkında karar verilmesine yer olmadığına dair kararların verildiği, bunun üzerine de "diplomaların geç verilmesi" nedeniyle maddi ve manevi zararların tazmini istemiyle adli yargı yerinde (tüketici mahkemesi) dava açıldığı anlaşılmıştır.

18. Bu durumda, dava konusunun özel eğitim-öğretim sözleşmesinden veya eğitim ücretinden kaynaklanmadığı,kamu tüzelkişiliğini haiz vakıf üniversitelerinden alınan özel eğitim sonrası diplomaların davacıya geç verilmesi eyleminin diplomaların belirli sebeplerle verilmemesine ilişkin idari işlemlerden kaynaklandığı ve bu işlemlerin idari yargı yerince denetlendiği gözetildiğinde, buişlemlerden kaynaklanan tazmin isteminin de 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin (b) fıkrasında belirtilen; "*İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları*" kapsamında idari yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Danıştay Başsavcısının başvurusunun kabulüne karar verilmesi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Danıştay Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara Batı 2. Tüketici Mahkemesinin 22/06/2021 tarihli ve E.2021/45 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

16/09/2022 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye

Nurdane TOPUZ
Ahmet ARSLAN
Mahmut BALLI